

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-02-23

Diarienummer N609-0792/24

Handläggare:

Markus Köpman

E-post: markus.kopman@grundskola.goteborg.se

Skolenhetsförändring och inrättande av en resursskola på Kannebäcksskolan inför läsåret 2024–2025

Förslag till beslut

I grundskolenämnden, under förutsättning att nämnden fattat beslut i enlighet med förvaltningens förslag om reviderat regelverk för skolplaceringsregler avseende resursskolor (N609-0397/24) samt principer för ekonomisk resursfördelning till resursskolor (N609-0896/24),

Grundskolenämnden beslutar att nuvarande grundskolenheten Kannebäcksskolan F-9 Tal och Språk blir en resursskola från och med hösten 2024 och byter namn till Kannebäcksskolan 1–9 resursskola.

Sammanfattning

Med grundskolenämndens beslut om grundläggande principer för en ny skolenhetsorganisation steg 2 (N609-3355/22), fick förvaltningen i uppdrag att inrätta resursskolor inriktade mot elever med omfattande och varaktigt stödbehov.

Nuvarande skolenheten Kannebäcksskolan F-9 Tal och språk, som tidigare har begränsat sitt mottagande till elever med en diagnosticerad generell språkstörning, bedöms ha förutsättningar att bli Göteborgs Stads första resursskola från höstterminen 2024. Detta kommer medföra vissa förändringar jämfört med hur verksamheten bedrivits tidigare, men det blir den långsiktiga lösning som efterfrågats och möjliggör för nya elever att börja på resursskolan redan från hösten 2024.

Av principerna framgår även att resursskolor ska etableras i varje utbildningsområde och att stadens gemensamma särskilda undervisningsgrupper ska avvecklas eller omvandlas till resursskolor. Förvaltningen arbetar aktivt med detta och kommer att återkomma till nämnden framöver med förslag om att inrätta resursskolor i fler utbildningsområden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kannebäcksskolan F-9 Tal och språk finansieras för närvarande genom anslag. Genom att bli en resursskola omfattas Kannebäcksskolan 1–9 resursskola av förslaget gällande principer för ekonomisk resursfördelning till resursskolor (N609-0896/24). Enligt förslaget kommer finansieringen av kommunala resursskolor ske genom en omfördelning av de ekonomiska resurserna för de befintliga enheterna som berörs. Om Kannebäcksskolan 1–9 resursskola får en utökad kapacitet och tar emot fler elever än vad den ursprungliga ramen förutsatte, kan detta resultera i ökade kostnader.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förslaget innebär att dra nytta av den befintliga och tillgängliga utbildningskapaciteten i skolbyggnaden för att etablera elevplatser i en resursskola. Det finns klara ekologiska fördelar med att använda befintliga lokaler jämfört med att genomföra nybyggnation.

Förslaget innebär att stadens första resursskola etableras i utbildningsområde Sydväst. Det är troligt att elever från andra utbildningsområden kommer att ansöka om en plats på den nya resursskolan. Detta medför ökat resande från andra utbildningsområden för att eleverna ska få sin utbildning, vilket ur ett ekologiskt perspektiv kan leda till ökad miljöpåverkan från transporter. Det förväntas dock minska i takt med att förvaltningen etablerar fler resursskolor i fler utbildningsområden.

Bedömning ur social dimension

Nuvarande elever och personal på Kannebäcksskolan F-9 Tal och språk påverkas inte av förslaget, utan utgör basen för den nya resursskolan. Samtliga elever vid skolan har ett åtgärdsprogram upprättat och tillhör resursskolans målgrupp. Så länge behovet av ett sådant stöd som erbjuds vid resursskolan kvarstår har en elev rätt att fortsätta sin utbildning där.

Detta perspektiv utforskades noggrant i den ursprungliga utredningen *Ny skolenhetsorganisation steg 2*, vilken utgjorde underlaget för nämndens beslut i december 2022 (N609-3355/22) att ge förvaltningen i uppdrag att etablera resursskolor.

I utredningen framgår att de grundläggande principerna avseende resursskolor har för avsikt att skapa en bättre, mer hållbar, inkluderande och rättssäker organisering av undervisningen. Inrättandet av resursskolor avser att möta elever med omfattande och varaktiga behov av särskilt stöd, som är mycket svåra eller ibland omöjliga att tillgodose vid en vanlig skolenhet. Genom inrättandet av en resursskola skapas, för elever och vårdnadshavare, en ökad trygghet och kontinuitet kring skola och utbildning eftersom en elev med placering i resursskola har rätt att gå kvar så länge stödbehovet kvarstår.

Samverkan

Information har givits på särskild samverkansgrupp för organisation och budget den 4 mars 2024. Samverkan i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 18 mars 2024.

Ärendet

Från och med läsåret 2024–2025 föreslås att nuvarande grundskoleenheten Kannebäcksskolan F-9 Tal och språk blir en resursskola, inriktad mot elever i behov av omfattande särskilt stöd. Skolenheten byter därmed även namn till Kannebäcksskolan 1–9 resursskola.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

I oktober 2021 beslutade förvaltningsdirektören om ett antagningsstopp till Kannebäcksskolan F-9 Tal och språk. Anledningen var bland annat att det saknades stöd i skolförfattningarna för offentliga huvudmän att anordna särskilda skolenheter för elever i behov av särskilt stöd. Skolan har inte tagit emot nya elever under de senaste två åren.

I juni 2022 beslutades förändringar i skollagen (SFS 2010:800) avseende resursskolor, som begränsar sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd. Lagändringarna trädde i kraft den 2 juli 2022 och tillämpas första gången på utbildning som bedrivs efter den 1 juli 2023.

Särskilda regler gäller för beslut om skolplacering i resursskola, till exempel gäller inte närhetsprincipen eller rätten att gå kvar vid skolenheten om behovet av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder inte längre föreligger. Om det inte finns plats för alla sökande ska ett urval göras. Vid urvalet ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras. Beslut att avslå ansökan om placering vid en resursskola i grundskolan kan inte överklagas.

I december 2022 (N609-3355/22) beslutade grundskolenämnden om grundläggande principer för en ny skolenhetsorganisation, som innefattade gemensamma särskilda undervisningsgrupper och resursskola. Enligt dessa principer ska resursskolor finnas i varje utbildningsområde, och samtidigt ska befintliga gemensamma särskilda undervisningsgrupper i staden avvecklas eller omvandlas. Förvaltningen fick också i uppdrag att implementera dessa principer i verksamheten.

Kannebäcksskolan F-9 Tal och språk

”Kannebäcksskolorna” består av tre skolenheter: en anpassad grundskola 1–9, en grundskola med inriktning Tal och språk F-9, samt en grundskola med inriktning Döv och hörsel F-9. Detta ärende avser specifikt Kannebäcksskolan Tal och språk, som tidigare har begränsat sitt mottagande till elever med en diagnosticerad generell språkstörning.

För närvarande går 47 elever i årskurserna 2–9 på Kannebäcksskolan Tal och språk. Undervisningen bedrivs i små klasser med ett tvåläraresystem för 5 till 9 elever, vilket möjliggör stor flexibilitet och individualisering. Logopeder är en integrerad del av skolan och arbetar på individnivå, gruppnivå och organisationsnivå för att stödja elevernas språkutveckling.

Kannebäcksskolan etablerades som en ersättning för den verksamhet som specialskolan tidigare bedrev vid Guldhedsskolan för döva och hörselskadade elever fram till 1994. För att möta de specifika behoven genomfördes akustiska anpassningar på Kannebäcksskolan, och skolan utrustades med hörselteknisk utrustning. Finansieringen för döv- och hörselverksamheten kom från stadsdelsnämndens resursnämndsbidrag.

Parallellt med döv- och hörselverksamheten växte det fram en verksamhet på Kannebäcksskolan med inriktning mot elever med tal- och språksvårigheter. I början bestod denna verksamhet av en liten grupp elever med diagnostiserad grav språkstörning. Med tiden ökade antalet elever som sökte sig till skolans tal- och språkverksamhet, i takt med att elevunderlaget för döv- och hörselverksamheten minskade. Trots bristen på dokumenterade politiska beslut har denna verksamhet länge bedrivits på Kannebäcksskolan. Finansieringen för verksamheten skedde fram till hösten 2012 via döv- och hörselverksamhetens resursnämndsbidrag.

Under våren 2012 beslutade SDN Västra Göteborg att ge stadsdelsförvaltningen i uppdrag att utveckla tal- och språkverksamheten på Kannebäcksskolan så att den omfattar alla stadier F-9 från hösten 2012. Nämnden beslutade även att finansiera tal- och språkspåret genom intäkter från de stadsdelar som önskar köpa platser. Från hösten 2012 har verksamheterna på Kannebäcksskolorna nästintill varit helt separerade och har drivits som egna skolenheter. Sedan grundskoleförvaltningen bildades har verksamheterna vid Kannebäcksskolan Döv och Hörsel och Kannebäcksskolan Tal och språk varit anslagsfinansierade.

Fram till hösten 2021, när förvaltningsdirektören beslutade om ett antagningsstopp, hanterades antagningen till Kannebäcksskolan Tal och språk lokalt på skolenheten. Målgruppen för tal- och språkverksamheten var större än det tillgängliga antalet utbildningsplatser på skolan, vilket innebar att skolan var tvungen att göra ett urval bland de sökande. Under antagningsprocessen accentuerades utmaningarna ytterligare på grund av avsaknaden av ett politiskt beslut och stöd för verksamheten i skollagstiftningen.

Efter beslutet om antagningsstopp till Kannebäcksskolan Tal och språk har förutsättningarna förändrats. Skollagsändringarna som började gälla från den 1 juli 2023 innebär att kommunala huvudmän nu har möjlighet att begränsa sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd, genom så kallade resursskolor. I och med grundskolenämndens beslut i december 2022 om principer för en ny skolenhetsorganisation steg 2, fick förvaltningen även uppdraget att inrätta resursskolor inriktade mot elever i behov av omfattande särskilt stöd.

Eftersom Kannebäcksskolan Tal och språk inte har tagit emot nya elever de senaste åren har elevantalet minskat på skolan. Anslagsfinansieringen har inneburit en bibehållen ekonomisk ram, men osäkerheten som präglat verksamheten de senaste åren har försvårat planeringsförutsättningarna och skapat en oro i organisationen. Under hösten 2023 har förvaltningen utrett under vilka förutsättningar Kannebäcksskolan F-9 Tal och språk kan ta emot nya elever. En sammanfattning för dessa överväganden finns presenterad längre ned i tjänsteskrivelsen under avsnittet *Andra avväganden*.

Påverkan utifrån ett elevperspektiv

Genom att omvandla Kannebäcksskolan F-9 Tal och språk till en resursskola är det möjligt att ta emot nya elever vid skolan redan från höstterminen 2024. Detta sker genom att den nuvarande organisationen med elever och personal utgör basen för den nya resursskolan. Detta är dock under förutsättning att andra erforderliga beslut fattas av nämnden gällande reviderat regelverk för skolplacering (N609-0397/24) samt principer för ekonomisk resursfördelning till resursskolor (N609-0896/24). Se mer om elevpåverkan under avsnittet *Bedömning ur social dimension*.

Påverkan på kapaciteten i området

På Kannebäcksskolorna är det flera olika skolenheter och verksamheter som samnyttjar lokaler och resurser. När förvaltningen börjar skolplacera elever vid den nya resursskolan måste särskilda avväganden göras med hänsyn till den sammantagna utbildningskapaciteten i skolbyggnaden. Kannebäcksskolan F-9 Döv och hörsel måste kunna ta emot samtliga elever som tillhör målgruppen. Kannebäcksskolan 1–9 anpassad grundskola är en av stadens största anpassade grundskolor, och platsbehovet inom skolformen är fortfarande stort. Resursskolan måste förhålla sig till detta och får inte växa på bekostnad av utbildningskapaciteten för övriga verksamheter.

Påverkan på flöden och elevers möjlighet att önska skola

Att driva skolan som en resursskola medför vissa anpassningar jämfört med hur verksamheten tidigare bedrivits. Av skolenhetsutredningens principer framgår inte att förvaltningen bör inrätta resursskolor med särskild inriktning mot elever med en specifik funktionsnedsättning. Detta inkluderar elever med en diagnosticerad generell språkstörning, som tidigare varit målgruppen för tal- och språkverksamheten. Utgångspunkten är elevens omfattande och varaktiga särskilda stödbehov, vilket med stor sannolikhet inkluderar elever med omfattande språkliga svårigheter, men kan även omfatta elever med andra behov. Det är viktigt att anpassa skolans inriktning efter dessa övergripande principer för att möta elevernas behov på bästa sätt.

För att säkerställa huvudmannansansvaret och att antagningen till resursskolor följer lagstiftningens intentioner kommer antagningsprocessen hanteras centralt och inte ligga på resursskolorna själva. Detta blir en förändring för verksamheten då skolan själv har ansvarat för antagningen tidigare, innan antagningsstoppet hösten 2021. Detaljer och ytterligare information om hur, och när, vårdnadshavare kan ansöka om en plats på den nya resursskolan kommer att finnas tillgängliga på Göteborgs Stads hemsida.

I enlighet med förslaget om ett reviderat regelverk för skolplacering avseende resursskola (N609-0397/24), bedömer förvaltningen att resursskolor i Göteborgs stad i nuläget bör innefatta grundskolans årskurser 1–9. Det blir en förändring för verksamheten då Kannebäcksskolan F-9 Tal och språk, fram till för några år sedan, tog emot nya elever redan i förskoleklass.

Eleverna som tidigare har börjat på Kannebäcksskolan F-9 Tal och språk har kommit från olika delar av staden, inte bara från det egna utbildningsområdet. Som den första resursskolan i Göteborgs stad är det troligt att eleverna som ansöker om en plats på resursskolan fortsätter att komma från olika delar av staden. Förvaltningen behöver fortsätta arbetet med att organisera för resursskolor i varje utbildningsområde, för att kunna erbjuda platser närmre där eleverna bor. Prioriterat är att se över möjligheten att omvandla de särskilda gemensamma undervisningsgrupperna, som förvaltningen fått i uppdrag att avveckla.

Andra avväganden

Enligt skolenhetsutredningens principer för en ny skolenhetsorganisation steg 2, ska resursskolor i Göteborgs Stad samlokaliseras med grundskolor. Inrättandet av Kannebäcksskolan 1–9 resursskola blir delvis ett avsteg från dessa principer. Att driva verksamheten som en grundskola med särskilda urvalskriterier, på ett liknande sätt som Kannebäcksskolan F-9 Döv och hörsel, bedöms inte möjligt då målgruppen för nuvarande Kannebäcksskolan F-9 Tal och språk överstiger antalet tillgängliga utbildningsplatser. Som en grundskola med särskilda urvalskriterier behöver man kunna ta emot alla elever som tillhör målgruppen. Att omvandla verksamheten till en gemensam särskild undervisningsgrupp är inte heller aktuellt då förvaltningen fått i uppdrag att avveckla dessa. Förvaltningen bedömer att det mest realistiska alternativet är att driva verksamheten som en resursskola, vilket ger verksamheten bäst förutsättningar och möjliggör att ta emot nya elever redan till hösten 2024.

Av de grundläggande principerna framgår även att staden ska erbjuda elever utbildning vid en skolenhet med teckenspråkig miljö. Det bedömdes att detta skulle vara en grundskola med särskilda urvalskriterier där skolformerna förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem finns. Förvaltningen kommer framöver behöva se över de organisatoriska förutsättningarna för verksamheten på Kannebäcksskolan F-9 Döv och hörsel och kan få anledning att återkomma till nämnden angående detta.

Förvaltningens bedömning

Förslaget innebär att kommunen formellt inrättar sin första kommunala resursskola i utbildningsområde Sydväst från hösten 2024. Förvaltningen behöver fortsätta arbetet med att etablera resursskolor i övriga utbildningsområden, för att erbjuda platser i resursskola närmre där eleverna bor.

Då förvaltningen befinner sig i en inledande fas av detta arbete, och förändringarna i skollagen nyligen trätt i kraft, innebär kommande år en period av lärande där förvaltningen noga behöver följa utvecklingen.

Om förvaltningen rekommenderar nya strategier avseende resursskolor eller om det sker förändringar inom rättsområdet, som påverkar Kannebäcksskolan 1–9 resursskola, kan förvaltningen få anledning att återkomma till nämnden.

Protokollsutdrag skickas till

Grundskoleförvaltningens ledningsgrupp

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöborg
Avdelningschef Styrning och ledning